

ЗАМАН

Газета издается
на балкарском
языке с 1924 года
Интернет-версия:
zaman.smikbr.ru
Багъасы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЮРЕКДЕН ЖЮРЕКГЕ

2 бет

Чеченланы Ануар:

Хорлам тыңчлыкъ бла келмейди

3 бет

Аланы бир бирге сюймекликлери
нени да хорлагъанды

5 бет

Приёмгъя алыу

КъМР-ни Правительствосуну Председатели Константин Храмов РФ-ни Президентини приёмныйнинде адамланы приёмгъя алғанда. Аны бла бирге алары заявленияларына КъМР-де федералый инспектор Алексей Вербицкий, саулукъ сакълау эм курортла министр Ирма Шетова, урунуу эс социальный айнтыгу министр Тюбейланы Альберт къарагъандыла.

Къыйын болумгъя тюшгенлөгө болушурукъдула

Битеу приемгъя келгенле алагъя ахча болушкъ этсегиз эди деп жарысларын билдиргендиле.

Къазахстандан къайтып келген Трамбланы Сейфуллаха 78 жыл болады, ол ююрье бла Чегемде фатаргъя ай сайын төлөп турады. Аны пенсионьыны асламысы фатарны хакъын төлөргө эм дарманна сатып алтыргъя кетеди.

Нальчикде жашагъан онтогъузылык Файна Шляхтована къызына юч жыл болады, бир кесекден энтта да бир сабии боллукъду. Тиширынуу жуукулары жоқкудупа, анга жаланда къоншуупары болушадыла.

Баксаненок элде жашагъан Хатажуковланы ююр къыйын болумгъя тюшгенди. Он жетижилкъя жашлары Галим аркъа

жилигин ачытханды эм беш айны реанимацияда жатады. Саулукъ сакълау эм курортла министр неврологча анга кеси да кээ-күзапкъ болгъанлы турады, шэндю Галимни халы бек къыйынды. Аны бла байламлы Шетова федералый клиникалада бағырча онг къуаргъя кирешгенди, алай алыхъа биринден да жуул келмегенди. Жаланда Москванды «Преодоление» деген реабилитация арасы бу къыйын аруул сабийни алтыргъя айтханды. Ары барыр ючон Галимни астасына иги кесек ахча керекди.

Битеу башда сагынылгъанланы барысна да ахча болушукъ этиллиди, деп билдиргендиле КъМР-ни Башлыкъыны бла Правительствосуну пресс-службасындан.

Бизни корр.

ОНОУ

Электрокючге социальный марда боллукъду

Россенин жети регионунда электрокючке хайырланылган социальный марда сингрилгенли бир ай озганды. Аланы итогларына кёре, юйлени асламысында ток ючин төлеүлени ёлчими бир кесеке (10-90 соомга) азайтканын белгилерге боллукъду. «Аны юсюнден КъМР-ни Энергетика, ЖХК эмдә тариф политика министерствосуну жамаату советини жыйылшуунда министрни орунбасары Аслангери Жангериев айтханды», - деп билдиргендиле министерствуу пресс-службасындан.

Къабарты-Малкварда токну хайырланылган социальный норма келир жыл 1 ийнольда сингрилликиди. Аны ёлчими биринчи марта дери тохташдырыл-

лыкъды. Ал тергеулеге кёре, белгиленнен ген мардадан артыкъ хайырланнан токну багъасы 20 процентте кёбюрек боллукъду.

Бу онону магъанасын жамаату советни члентери байлыктынды: къолайлыла, юйлеринде кёп хайырланнан техникалары болгъанла, токну кёп күйдөргөнен аны ючин кёбюрек төлөрге керекди. «Къолайсыздан юслериңден айтханда уа, пенсионерле бинавалиде биринчи жыл лъгота тариф бла төлөрикди», - дегендеги министр Кючменланы Тахир. Андан сора уа белгиленген норманы ёлчими алагъя 50 процентте кёбюрек боллукъду.

Тахта кёгетчилик

Жыйылгъан продукцияны тап халда сакъларгъа

Чегем районда тахта кёгет эм жемиш продукцияны жангы халда сакълаучу объектини къурулушу бардырылады. Кёл болмай аны биринчи мекямын берилгендике хайырланылсырга. Ары 2,5 минг тонна продукция сыйынрыкъды. Биринчи объектини къурулушуна уа, районны администрациясынан пресс-службасындан билдиригендиле кёре, 270 миллион сом къоратылганда. Эл мюлк продукциянан энчи камералада сууукъда сакъланырыкъды. Аны ичинде

БОЛУШЛУКЪ

Сауғыагъя - саууллукъ ийнек

Озълан тогъуз айны ичинде КъМР-ни эл мюлк министерство-суну адамларындан 28 тилек этилгенди. Алада элде юй къуаргъя бла энчи эл мюлк ишлөрн бардырырга болушулукъ этизиг деп айтывлады.

Аллай тилек этилгенли санында къарысуз юйорле кёпдиле. Олгуне Нартан элде жашагъан кёп сабиий Индревланы юйордерин айтты боллукъду. Сабиийени ючюно школда окуйдула. Аналары Индира пенсия алады. Юйлери тозурларды, ол халы печчлерди да. Къыйын жашау болумларын ишленидирле деп, Индира министерстводан саулуган.

Ийнек тилеген эди. «Сют болса, сабиите ач боллукъ твойнодоле, сютюн артыгъын сатаргъя жарарыкъды, төлү да берир», - дейди ана.

Болсада, бу жол амалын тас этген юйорле болушулукъ адал табылганы. Черек районда «Аграрий-5» ООО-ну таматасы Баккуланы Назир от юйорле саула тургъан ийнекни бергенди. Индира арбазында малны кёргенинде, къуааннгандан кээ жашларын тымлай: «Бардыла дүнияды иги адамда. Сау болгъуз, насында жашагъыз!» - деп алтышлагъанды.

Туяргъя уа терк окунча узакъя да созмай «Ёлка» атагъандыла.

ЭЛ МЮЛК

Мелиорация айнтыгуы - 1,1 миллиард сом

Къабарты-Малкъарны мелиоратив комплексинде алты объект «Россейде, 2014-2020 жыллары чеклеринде, эл мюлк жерлени мелиорациянын айнтыгу» деген федералый энчи программагъа киргендиле. Аны бла байламлы Шетова федералый клиникалада бағырча онг къуаргъя кирешгенди. Юйлери тозурларды, ол халы печчлерди да. Къыйын жашау болумларын ишленидирле деп, Индира министерстводан саулуган.

Программа бардырылышкъ кезиуде

республиканы къаум череклеринде гидроузеллөгө бла энчи объекттеге ремонт этиллиди. Аланы тамамлауга 2020 жылттара дери федералый бюджеттен 1,1 миллиард сом жибериллиди. Этиллик ма-дарларынан кээ жашларын тымлай: «Бардыла дүнияды иги адамда. Сау болгъуз, насында жашагъыз!» - деп алтышлагъанды.

Жандауулрулукъ акция

ЖЮРЕКДЕН ЖЮРЕКГЕ

Республикалы Эндокринология ара КъМР-ни Профсоюзларыны федерацисы эм Сабый фонд бла бирге онтёртончюю ноябрьде Профсоюзларынан күйлеринде «Жюреңдөн жюреңке» деген жандауулрулукъ акция бардырганды. Аңда жыйылгъан ахча диабетден аурутган сабийлекке бериллиди. Онтёртончюю ноябрь Диабеттег къажау ишни битеудүния

бла башша керекли материалланы сатып алтыргъя тюшеди.

Ольга Ямхагованы къызы Маша да помпа бла юйоридо. Тест-полоска бла керекли материалларга ахча тапхан къыйынды: Ольга ишлемейди, жаланда эрини иш хакъында уа төрт сабийни кечиндириген тыныолидо.

Юч сагъат баргъан марафонда юч жоз

къюндию. Къабарты-Малкъарда диабет диагнозлары болгъан жоз бла элли эки сабий барды.

Ол сабийледен бири Никита Ёреминди, ол диагноз анга алтыкъылгъында салынганда. Кюннеге беш-аталукъа уокул этил тургъандар балачыкъыга. Бусагъатта жашауын помпа бла хайырланады, энди сабийе уокул этилмейдиле, инсулин помпадан келеди, алай тест-полоска

элли минг сом жыйылгъанды. Нальчикни баш педиатры Ногайтыланы Хажар айтханнага кёре, диабетден къыналалтъан сабийлекке препатратла хакъызы берилдиле, алай тест-полоскалары ата-анала кесипери сатып алдыла. Ма он жарсынан кетериргэ болушандыла халал адамла.

БАЙСЫЛАНЫ Марсият.
Суратланы
Р. МАМИЕВ алгъанды.

Оюм

КъМР-ни Парламентини Председатели, Россейни Тхэквондодан союзуну Къарауучу советине, Север-Кавказ федеральный округнұ бла Къабарты-Малкъарны Тхэквондодан союзуну Къарауучу советине да башчылықт әттөн Чеченланы Ануар 4-9-чу ноябрөде тхэквондодан бизни республикада бардырылған «Кубок Эльбруса» деген халқыла аралы турнириңиң күндерінен кесини оюмун айтканды. Турнир КъМР-ни законла чыгъарынчук баш органының 75-жыллығына эмде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 20-жыллығына атап берді.

-Ануар Ахматович, Къабарты-Малкъарда күлтүрә эм спорт бла байламлы уллу ишле биринчи кере бардырылған күндерінде. Спорту Кореядада жаратылған бу ариу торюлсөндөн еришиупени бардырылғанда биятты Нальчикни сыйладыла. Сиз анга къалай къайсыз?

-Тхэквондодан аллай даражалы еришиупе экинчи кере бардырылғанда, алай быллай уллу турнир а биринчи кере болғанды бизде. Аны магжанасы айтып-айталмазча уллуду. Шәндио Кавказны бла аны халқыларын аман бетти эттерге сийгенле бардыла, көлпел алаңа ийнанадыла. Бизни борчук- ма аланы оқомларын түрленицириудо, региону, ол санда КъМР-ни да, аттары иги бла айтылыша этиудо. Быллай спорт еришиупе уа ма ол муртартыбызға жетиүн бек илималы.

Бу жолту турнир а керти оқынча бек даражалы болғанды. Анга 11 тыш қырылдан, РФ-ни да 19 субъектиден спортула келгенди. Ала Къабарты-Малкъары жаратыларына, энді аны жаланда маҳтап сагыннырыкъала-

Хорлам тынчлықъ бла келмейди

рына сёз да жоккыду. Аланы хайрындан Кавказ заман бла бирге атлагын, спорту, экономикасы да айныгъан ырахатты жер болғанын биллиди.

Быллай ишле адамлана шүүкүлшәлдүрғанларына, шүёлгүкүнү күчлендиргендегинерне эмда барбызыны да күлтүрә эм билим жаны бла да байықыланырғанларына сёз да жоккыд. Ала жаш адамлана спорту тартылырға, алай эссе уа, ёсюп келген төлөнүю чынықыдырырға да себептүк эттөн күйимдилди.

- Еришиупе къалай ёттөндиле, алаңа не жыл санлы спортула къатышхандыла?

-1996-2001 жыллапта туғын жашала бла къызыла эмде санларынан къыягула да. Ма бу атлагылары, көнсөзлюк эттөн, жашарға, хорларға итиниүлуклерине, чыныгъылукъларына уллу хүрмет эттердайды. Алай көлгөле юлгүдө.

Түрніре Россей Федерациины субъекттеринден блатыш къыралладан, олсанда Кытайдан, Юг Кореядан, Армениядан, Кызахстандан, Кыргызстандан, Таджикистандан, Грузиядан, Азербайджандан, Украинаңдан, Белоруссиядан, Молдавадан да 50 спорту къатышханды.

Аны байрагын көтүрүюн сыйны борчу уа байыл Россейни кадеттерини араларында еришиупе хорлагынан жашага - Солтанланы Солтаннана, Жабаланы Алимге, Даңыра Гриковага бла Андерсикан Унажаковка - жетгендиди. Солтанланы Солтан бла Даңыра Гриковка байыл Румынияны Бухарест шахарында бардырылған европалы биринчиликде хорлагынлары да белгилерге сөнөм. Аланы Къабарты-Малкъарының Башчысы алтышылап, хар бирин айлада бла да саутылғанында.

-Республиканың башчылары, хар замандача, бу магжаналы ишке себептік еттөн болурда...

-Ха, ол алайды. «Кубок Эльбруса» Арсен Каноковну, КъМР-ни спорт эм туризм министри Аслан Арафаунову, республикада спорту айрынның кайтырылған предпринимательни болушукълары бла да биринчи кере бардырылған күлмайды. Мен, Север-Кавказ федеральный округнұ бла Къабарты-Малкъары Тхэквондодан союзуну Къарауучу советине председатели, алаңа жөнөр ырызлығымы билдиреме.

Республиканы Башчысы Арсен Каноков быллай даражалы халқыла аралы турнири бизни республикада

бардырылғанына уллу магжана береди. Ол да босшан тойолдо. Тхэквондо 205 қырылда айырмалы спорта саналады, аны бла 70-80 миллион адам көрөшеди. Сёз ючин айтканды, көл болмай Тхэквондодан битеудүнде федерация РФ-ни Президенти Владимир Путинге тогъузунчы да бергенди. Ол а битеу данланы да бек сыйысыды. Аны исеси бек уллу устагы саналады. Битеу дүнияды да бу сыйыс бел бауны бир ненчада адам жүрөтеди.

Къабарты-Малкъарның иосындан айтканды, уа, 2009 жылдан бери спорту бу торюлюсно бла күршөнгөлгө эки кере көл болғанларын къуынды айтама. Бююнлюкде аллай 3 минг спорту барды, аланы 25 тренер жүртеди, алдан 20-сы бийик категориялыды. Ол заманни инчиден спорту халқыла аралы классына 2 адам тийшил болғанды, 170 спорту да спортуустасына кандидаттадыла.

Республикада спорт айнып барғанын белгилерге сөнөм. Жаны физкультура эм спорт обьекте ишленедиле. Спортуларбыз чемпионатада бла Олимпиада оюннада алын жерленин аладыла. Аланы уа оночуларбыз эттөн мадарлар көлленидерди. Сёз ючин, КъМР-ни Башчысыны Указы бла спорту олимпиадада түрлөнеринден къыралы, Европаны эмда дүнияды алынлары болғанлары, алада хорлагыннан ахча сауғула төлөнедиле. Келин жынғынварда башталада Россейни жыныбызды командастына киргелеге ай сайнан стипендияла берилип турлуккада.

Алай оночуларбызыны баш муратлары адамлана сауլукту жаша аттерге жүртеди, къарылу төлө ёсдоруюд. Адамларбызыны саулуктыарын иғиленидерди ючин, тишиши инфраструктураны андан аралы айтырғыра, спорт бла не къадар көл адам күрширича, профессионалла да болурча аттерге белгилениди. Аланы себептүк эттерлә мадарлар «Къабарты-Малкъар Республикада физкультураны бла спорту айнытуңын союзун» эмда «Сабий-жаш төлө эм студент спорту иосындан» республикалы законлада шарт тохташтырылғында.

- Халқыла аралы даражага къалай чыкъынаныбызын айтсагыз эди.

-Восток единоборстволадан олимпиада түрлөсүнен жанғыз тхэквондо сайланнады. Аны битеудүнде федерацияны да 200-ден артык қырыл кирдиди. Конкуренция бек уллуду. Биз алға Юг Корея бла байламлыкъыла

куйрап башлайбыз. КъМР-де Тхэквондодан федерацияны исполкому оноу бла Кореяны Тхэквондодан ассоциациясы бла келишим этилгендө эмде Юг Кореядан Къабарты-Малкъарны жыйымдыкъ командастын күртетиргө специалист чакырылғанды.

Бизден да 11 адам ол къыралғы барып, бир айны инчиде жарада этил түрганды. Аланы олимпиадады чемпионларын хазырларында түрлөрдөн күртетендиди. Юг Кореяны командасы да Къабарты-Малкъарға сборларга эки кере келгенди. Алай бла, къуру спорта да угай, экономика жаны бла да байламлыкъа къуралилғанды. Энди производство технологияла, товар айланында жаны бла да келишимде эттерге, автомобиле, эл мюлк техника чыгъарыган эм жыйыштырған компанияның республикаға чакырылғыра эм баша жумушлыны да бирге тамамларға белгиленеди.

Дагында Къабарты-Малкъарда Тхэквондону академисыны Юг Кореяны Күківон шахарында мекямын ишлөргө мурат этилгенин да билдирирге сөнөм. Алай эттөлек, тхэквондону профессионал даражасын көтюрлюбоз.

Юг Кореядан болгъаныбызда, аны Тхэквондодан ассоциациясы бла келишим эттөн эдик да, анга көре, Къабарты-Малкъарның бийик окуу юйлерине студенттерин Корея Республиканы Сүон шахарына жиберирге, андан да къонақла алыргы да деп түрабыз. Битеу бу ишле хайр келтирмиди къоярлыкъ түййолдиди.

-Сиз республиканы Тхэквондодан федерациясыны Къарауучу советине башчылыкъ эттөн төрт жыл болады. Спорту бу торюлюсно айырына тиозонлай къайгырғынада аданча, халқыла аралы турнириң къуралууна, аны итогларына ыразымыз?

-Ха, Къуру мен угай, Тхэквондону битеудүнде арасыны вице-президенти Квак Хон Чоль, Юг Кореядан энди сабий-жаш төрт спорту школуну директору Ли Кван Йонг да түрнүн түрнүн къуралилған белгилегендиди. Спорту еришиулеге къарааргыа КъМР-ни Башчысы Арасен Башировичи келгенин къонақла билюн бек къууянганды. Түрнүни къууанчылар ачынында жыр, тепсөн усталарыбызы программаларын да ала бек жаратканды.

Къабарты-Малкъарны спортчулары 15 майдап къолуп болгъанды. Команда зачетда уа жаш аданла - биринчи, акынбайлыкъ болмагъанда уа жинни жерлени алғанда. Солтранлы Солтан, Даңыра Грикова, Кантемир Унажаков - «алтын», Станислав Пан, Жабаланы Алимжан бла Динара Мит комюш майдалгыла түйшили болғанды. Аслан Гергова, Александр Кимге, Анзор Шадовха, Роман Титовха, Беслан Хатажукова бла Зарурк Унажаков да майдалла жеттегендиле.

Санларындан къыяту жашла - Ахмед Шукев бла Аскер Атласиков - быллай еришиулеге биринчи кере къатышханды да, командалы зачетда эки биринчи жерни алғанды.

Сауладай бизни командабыз 8 алтын майдап къытханды. Мен аны бек иғи көрүмдөн санайма. Алай аны бла чекленин къынтыргыа демейбиз. «Кубок Эльбруса» халқыла аралы турнири Россейде жылны инчиден бардырылғаның еришиупени планына кирдиди. Энди европалы эм битеудүнде план календарыга да кирирге иттирикбиз.

Республикада спорту бу торюлюсно айынтыгула салгын къынтырылғаны зыраф болмагъанды деп, энди таужел айтыргы боллуккыбуз. Бизни спортчуларбызы көл халқыла аралы эм битеудүссе эришиуледе хорлагында эмда алчы жеңелеге чыкъынды. Ахай да, бир хорлам да тынчлыкъ бла көмейди, анга жетишшир ючин, тренерлөргө, спортчулары да уллу къыйынды. Мен акыл эттөндөн а, спорту бек уллу жетишшир - ол кеси кесинги хорлауду. Ма ол жаны бла тхэквондо артыкъыда магжаналды. Адамны санпайын къатдырылғандан, чынықыдырылғандан сора да, ол сабырлыгъы, адептикке, чыдамлыкъыга күртеди.

Эсигизе салайын, Къабарты-Малкъарны Башчысы Арасен Каноков бла КъМР-ни Парламентини Председатели Чеченланы Ануаргыа Юг Кореядан Тхэквондону штаб-фатарыны оночуларыны аттарындан «Тхэквондогъа эс бургъанлары эмда аны айтыгула сыйнилеси» дипломта эмда ыспас письмода берилгендиле.

Люба БАТЫРОВА,
КъМР-ни Парламентини пресс-службасыны таматасы.

Акция

Полицияда къуллугъун, аналыкъ бор-чун да бет жарыкълы толтуралады

Бусагытта КъМР-де Ич ишлени министерствесүс «Мени анат полициячыды» деген акцияны бардырылды эмда ишле органдада ишлеп айырмалы юйор да тутхан тиширеүләнди жамаутатка түтүрэти.

Полицияны подполковники Османланы Рита (суратда) ма аладан бирди. Ол ич ишлени органдарында къызын къуллукъын эмде аналыкъ борчун да бирча жетишимили бардырылған болгүлгүнч ишкездис. КъМР-де МВД-ны жамаутат низамины жалчытып жаны да бөлүмдө инспектор болуп ишлөгөни байыл 20 жыл болады. Эки сабийни анысы баш иесиз эттөн къалғанды. Эри милицияда ишлеп түрганлай, къуллукъун толтуралыгъында.

КъМР-д МВД-ны пресс-службасы.

Гастроль

Бизни республиканы гастроли афишасы байыгъя барады. Нальчикке бир бири ызындан театрла келип, кеслерин искустволары бла шатырырет этедиле. 12-чи - 13- чю ноябрьде Али Шогенцуков атлы къабарты театдрда Дағыстанны Э. Капиев атлы лак музыкалары - драма театры У. Шекспирни «Ромео бла Джулъетта» бла Г. Лорканы «Дом Бернарды Альбы» деген пъесаларына көре салынган оюнларын көргүзтегенди. Гастроль РФ-ни Культура министрествосуну болушлугъу бла бардырылгъандыла.

Хар сахна бла тюбешиу байыкъландырады

«Ромео бла Джулъетта»

Къайсы труппа да бу пъесаны репертуарына къоша эсе, аны жаш, тамата төлөюс да барды дегенлигени көргүздеди. Коллективде, хар төлүю да болуп, артыкъада жаш актёларына асламалыгъы, аланы ишлери бла сийондук көршегенлери ачыкъаланганы. Махачъаланы кырыл университеттин актёр факультетинде хазырлайдыра тетралагъа жаш төлөюн.

«Ромео бла Джулъеттаны» юсунден айта, ол асыры узун болуп, суратта созулуп, эригилю көрүнгенди. Төрт жөз жыл мындан алгы да жазылган пъесаны кысыхтарханнан хатасы жокдуу. Чыгырмада болгъан бир къаум чам эндикереклисиче «ойнамайды». Спектакльни режиссёр Б. Петканын аны бла көн ишлегени туура болады, алай къараучуну эсин а алалмайды. Аны художники да ол кесиди. Сёзсюз, сценография маңтауға тийишлиди. Сахнаны кругуна салынган юйно къаубыр-гъалары, төгерек бурула, «ишлөп түрдүдү». Музыка уа андан бир кесек артда къаубырчанча көрүнеди. Мында режиссёрни иши, актёrlарыны оюнлары, музыка да сценографияны маңынан тутсала, анда жарагын трагедия болукъу эди.

Бардыла онунда эс будурдук амалла, чам, уруш-түйүштүрдү. Алай битеу къауға, ажымлы иш да жаш төлүю, халкъда айттычулай, «ойнай-ойнай, көс чыгарылышын», хар уллу къауға да баш чойрелликден башланганын режиссёр толу ачыкъаялмагъанды.

Жарсыгъыга, бу темаңа артыкъ да уллу эс бурулады, кавказ миллиметин көлөрлөндөн сөз барса. Эсигизге тошторейик, озгъан жыл Москвада Манежки тиерисинде бизни миллимети жашла къошуулуп болгъан къауғаланы.

Лак театрыны оюндан энчи махтап айттычун жаны бар эсе, ол шпагала, бичакъылда бу уруш-түйүштүрдү. Аланы салгъан (программикада түкүмү жокдуу) актёлары кесинин усталигъына толу юйретгенди. Жашланы пластикаларын, женилликтөрлөрин белгилерге тийишлиди. Бу жаны бла артыкъада Тибальдин ролон ойнайткан А. Абачаравини белгилерчады. Аны «Жилин кибик санлары» не түрлю ишгеде хаппа-хазырдыла. Сылтау тапханынлай, Меркуциону (Г. Гаргаков) жояды. Оюн бла башланган иш ажымлы бошалады.

Бу трагедияны сайлай, сёзсюз, эки сийгенни сыйфатларын къуарыкъ жаш актёлар болургъа керекдиле. Ромеону (Х. Курбанов) иши билюнда тынч тюйюл эди, Джулъеттаны ойнагын ариу, субай актриса (З. Чавтараева) суукульай къалгъаны себепли. Ол хазна къараучуну ийнандырламды соймеклиги ююн жашаудан кетерге хазырлыгъына, жаланда пъесагъа деген жашагын болмаса. Бу эки сийгенни хар жашырынкъыларын билген, алагъа неках этген Порендо да (А. Магомедов) ролонда (А. Магомедов) ролонда көрүнди. Мында да режиссёрни ишин маҳтарча түйүлдү. Тишируула, ачыулансала, бир бирлерине къыжырылсанла, шинтиклини арбы-бери ата, жаланды ала ойнагынчан эдиле, ахырында ала дэриккүрдиле.

Оюн орус түйдө баргъанды. Аны сылтаун ангылата, башха тилли миллетлени келечилери, жаш төлүю да къаар, ангылар ююн этгенбиз дегендиле. Сёзсюз, театрын бу башламчыларыны ахшы жаны да барды.

«Дом Бернарды Альбы»

Испанлы драматург Г. Лорканы бу пъесасына режиссёрла көп эс бурумайтын. Аны «Къанлы тою» да Кавказда миллетли театрларны сакналарындан хазна кетмейди. Лорканы чыгъармалары бизни халкъланы жаша турмушларына, адат - төрелерине келишедиле.

Порка бу драмасында къаты, къылыкъысыз, ёхтем Бернарда Альбаны, аны ақылдан шашкан анын, беш да къызыны къадарларын көргүзтегendi. Аталары ёлгөн къызыла, сегиз жылны къара кийип, башларын эшикге къарат-мазгъа керекдиле. Бернарданы биринчи эриндөн тамата къызы Анустиасдан (Х. Батырбекова) сора бернеси болгъан а жокдуу. Ол Энрикеге эрге барады деген хапар да баша эгечеге тынчтыкъ бермейди. Ала жашлай сегиз жылны төрмөдө түрүргүү ыразы түйүлдү, билюнда эки гитчеси - Адела (З. Чавтараева) бла Мартиро (М. Алиева). Ала экиси да энчи къазаат бардырадыла. Ахырнда Энрикеден сабий сакълагъан Адела кесин ёлтөреди. Шашхан къарткъатын, ол кезиүде чыгып, Бернарданы, башханы да ол къадар сакълагъанын айтады.

Лак театры бу драманы нек алгъаны ангылата, кесаматы Г. Султанова труппада тишируу къаум кючлюдо, аланы иш бла жалчытыр ююн сайлагъанбыз.

Соруу-жууап

Бусагытта къараучуланы сейирлери тетралагъа жаныдан къозгъало башлагъанды. Анга көре, труппаланы башчылары да репертуарларын жангыртырга, төрлөндүрүргө көршешедиле. Биз да оқыуучуларыбыздан Малкъар театръа къачан эмдә не сезим бла келгенлери юслеринден соруу бергенбиз.

Сиз ахыр кере Малкъар театръа къачан баргъансыз?

ГЫЖГЫЛАНЫ Светлана,
Шэндююлю гуманитар
академияны инспектору:

- Мен Малкъар театръа не заманда да сюйоп барама. Кесим да КъМКъУ-ну орус - малкъар бёймөндө билим аттасы себепли, малкъар драматурглары пъесаларына көре спектаклье манга жууукдула. Былтыр театрыбызда Күлбайланы Мусалим салгъан «Тау артында тал жийлдүү» деген оюннага къараучум. Анга къатшыхан актёларны сыйфатлары көлюмө жеттегидиле. Билюнда бегирек колхозну председателини ролон къурагын Жангоразланы Мажитин, Камматын бла Фархады ойнагыланы Мырзазаланы Солтанды бла Мызыланы Аубекирни жаратханма. Мени оюмума көре, былай терен матъаналы пъесала билюнлюкде театръа бек кереклидиле.

Ишде бизге билетле бергенлерини хайрындан, этечими, къырьынчымы себийлерин алып, жаш төлюгө деген салынган оюнларга да терк-терк барама. Ол ингирледе ырахат солуп кетебиз.

БЕЙЗЮЛАНЫ Танзиля,

КъМКъУ-ну немистилии кофедрасыны асистенти:

- Мен Малкъар театрны себийлигимден бери да сюеме. Анда көргөн спектаклье жөргөримде къялганыла. Бусагытта кесибизни сахнадан актёлра сөз көлгөн төлөюн ана тилге юйретиргө, аны сакъларын итиңдиргө борчлудула. Ани себепли спектаклье барсам, себийлени да биргеме ала ма. Жайда «Ма санга, инопланетянин!» деген оюннага къараучум. Мени оюмума көре, театрыбызда комедияла онглурасы салынадыла. Къараучула да алагъа келиргө излейдиле.

Сора дагыда бир айттырыгым, радиода, телевиденияды премьераланы афишалары көбөрек болса, сөверик эдим. Бирде, билим къылыш, озгъан спектакльни юсундан газетибизни беттеринден оқыуучан бла чекленин къалырга тиши.

АНАЛАНЫ Марат,
Къабарты-Малкъарны жаш
төлөюнью айныуна себеплик эттөн

«Эльбруссоид» фондуну башчысы:

- Ахыр кере Малкъар театръа башкъорттууланы труппалари көлгөнде баргъанма. Аланы «Старые женщины, или свет Шомбай» деген фольклор комедияларыны эльбруссоидчиле бла сюйоп къараучум. Быллай къонакзбайлыкъ проектиле, көлгөн труппаланы оюнларын къарал, бизни оюнла бла алагъа келиргө излейдиле.

Мен жаратхан малкъар спектакльени юсунден айтканда, көлюмө бегирек жеттеген Күлбайланы Борис салгъан «Тюллю бла жилю» деген спектакль болгъанды. Күлбайланы Мусалимни «Тау артында тал жийлдүү» деген спектакльни сюжетин да жаратханма. Нек дегенде театртын баш борчу жаш төлөюн юйретиудеди. Терен матъаналы, оюмлап салынган пъесала анга себеплик этиктилде. Билюнлюкде театрыбызы жетишими ишлегени къуандырады. Театрсыз халкыны күлгөрчүлөрү жокдуу. Актёларыбыз, аны аңылап, ишлерине көллери бла берилселе, сахнабызын тамблагы кююн барды.

ТИКАЛАНЫ Мадина, юйретиучю:

- Садикде ишлегеним, кесим да эки себийни анын болгъаным ючон, балачыкъылгы да күрдүлтүн пъесалагы барыртып сюйючум. Насылхан, тетралагъа жаныдан къозгъало башчылары да репертуарларын жангыртырга, төрлөндүрүргө көршешедиле. Биз да оқыуучуларыны айнадыла. Жангыртканы да жаратханы да жаныдан къозгъало башчыларын айтканда, кесаматы Г. Меркуциону (Г. Гаргаков) жояды. Оюн бла башланган иш ажымлы бошалады.

Басмагъа ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат хазырлайды.

Жандауурлукъ концерт

**Бу күнледе халқыла
аралы конкурсланы
лауреаты пианист
Михаил Фомин
Нальчикде күлтуранны
эмдә искустволаны
колледжинде
«Сюйген шахарымы
сауғағы» деген ат bla
жандауурлукъ
концерт бергенді.**

**Белгили пианистден
сюйген шахарына сауға**

Ол кеси да Нальчикде түүп
ёсгенди, орта школнұ, музы-
калы колледжиде мында
бошагында. Фахмұлу пианист
концерт программында Иоган
Себастьян Бахны, Франц
Шубертни, Ференц Листни,
Сергей Рахманиновын чыгары-
маларыны сөктийанды.

«Туғызан республикама сой-
юп келеме. Кесим оқып кет-

ген колледжин бусагъатдагы
студенттерине согызу, сына-
умдан алаға юлюш этиу да
манга бек қызыуунду», - дегени-
ди Фомин.

Журналистле bla тюбешиу-
ионде белгили пианист шәндө
Голландияда жашағынан бил-
диргенді, туғызан республика-
сына, сабийліги, жаш заманы
озғынан жерлеле жүргеги күрү-

да тартханлай түргынның айт-
ханды. Аны оқытхан, юрттеген
устазларына ыспас жеткенді.

Михаил битеу европалы кыры-
раллада, Америкада, Австралия-
да да центрлете бергенді. Аны
бла бирге ол профессионал-
лағы классикалы музыканы
сойтингенде мастер-классда
бардырады.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

САҚЫЛЫКЪГА ЮЙРЕТИУ**Сабийлени жоллада
къоркъуусулукъларыны байрамы**

Жашбықъланы, кызычыкъ-
ланы күуандырычыра эмдә
жолда жюрюно жорукъла-
рина күрттирича оқонла бар-
дырыргъа байлай бошдан
салынмагында. Күн сайын
бери жөнден артықа сабий-
келеди.

Сабийлени кими гылышула-
да, башхасы ўшден энишге
уча түрган кезиуде, алайғы
ГИБДД-ны күлгүлүкъчупары
жыйын болуп келдиле. Ала
бла бирге уа «Пираты» деген
фильмни жигитлери да. ГАИ-
ни адамлары сабийлени эмдә
аланы атапарын, аналарын

**Нальчикде Кырыл авто-
инспекцияны күллукъчы-
лары шахары сатыу-алыу
арасыны көтүнди май-
данда сабийлеле байрам
күнүргандыла.**

жолда жюрюно жорукълары
бла байламыл бардырылышыкъ
байрамгы тири къатышыргъа
чакырылды.

Эриших халда бардырылған
оюннага къатышхана сору-
лағы жуап бергендей, бир
бирлерине элберле айтханды-
ла, светофор маталлы сурат-
ланы бояғандыла, гитче авто-

машиналада айланнандыла.

Ол көн айда болғында
жашбықъладан, кызычыкъ-
ладан хорламға жетишип,
сауға көлөл болмаян
бири да къалмагында. Алай
бек уулу сауға уа аланы алай
көллери бла ойнагъанлары,
зауукълукъ алып көнгөлнери
эди. Алай бек башы-жоллада,
орамлада, арбазлада ойнай
туруп, сабийлени гитчеликен
оюнна транспортдан сакыла-
ныргъа юйренгенлери эди.

Басмагъа **Лукъман УЛУ М.**
хазырларынды.

Баш редакторну орунбасары КЬОНДАКЪЛАНЫ Хасан**РЕДКОЛЛЕГИЯ:**

АТТАЛАНЫ Жамал
(баш редактор)
БЕППАЙЛАНЫ Муталип
(баш редакторну орунбасары)
ТОК'КУЛУЛАНЫ Борис
(жуаплы секретарь)
ТЕКУЛАНЫ Хая (жамаат-
политика бёлөмнү таматасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары -
42-38-21, 40-04-82. Жуаплы секретарь - 42-66-85.

Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманды эм асламмы информацияны эркинликтерин көруулау
жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чи
ионьда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газети басмаятты КМР-ни Асламы информациоң органы,
жамаат эмдә дин организация жаны бла министерствесине
компьютер службасы хазыр эттениди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну
типтографиясында басмаланынганы.
Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33

**19-чу ноябрьде
КъМР-ни
культурасыны
сыйлы күллукъ-
чусу, белгили
композитор
Этчеланы
Музафарны
50-жыллыкъ
юбилейине
аталгъан концерт
боллукъду**

Хоңи келигиз!
Концерт
18 сағатта 30 минутта
Профсоюзлары
дворецинде
башланырыкъды.

Байрам ингирде Текуланы Амурна, Мусукаланы Русланы, Тёплеланы Алимни, Хасапланы Русланы, Къараачайдан «Жётегей», Татарстандан «Хаят» къаумуланы, Башкъор-
тостандан, Дюгерден келгенлени, дагызыда башха фахмул
артистлени эшитир онг боллукъду.

Билдириу

**КъМР-ни Спорт эм туризм министерствесу
курап, талай спорт мероприятие
бардырыллыкъсыды.**

**Солуу күнледе
эришиулеге чакырабыз**

Алай оналтынчы ноябрьде

Нальчикде Универсалный
спорт комплексде көл сер-
мешден Азияны ачыкъ
чемпионаты боллукъду. Ол Россейни
Спорт министерствесину эм
бу сферада бла байламыл тол-
туруучу органды 90-жыл-
лыкъларына жораланды.

Анга Совет Союзну алгынны
республикаларындан, Амери-
канда бла Перудан спортула
къатышырыкъдыла. Турнири
күуандыла халда ачылыу 18
сағатта башланырыкъды,
аны ызындан вишил тюбе-

шиуле белгиленедиле.

Шабат көндөңдөн волейбол-
дан республиканы Башчысыны
Кубогуна эр киши, тишируу
командала да эриширилди. Ту-
нири Къабарты-Малкъар кырыл
университеттени спорт комплекс-
сиде 10 сағатта боллукъду.

Онжетинчинсиде уа Башкан
шахарда. Самбо битеурсес-
сей күнүнен атапыл, эриши
бардырыллыкъды. Ол биринчи
номерли сабий-жаш төлө спорт
школада ётерикиди, 10 сағатта
башланырыкъды. Адреси: **Бес-
ланеев атты орам, 7 «А».**

**РЕДАКЦИИНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬСТИ АДРЕСИ:**

360000, Нальчик шахар,
Ленин аты проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru